

Majandusolümpiaadi lõppvoor
6.04.2024

KÜSIMUSED

1. Milline järgnevatest maksudest ei ole kohalik maks?
A. Mootorsõidukimaks
B. Teede ja tänavate sulgemise maks.
C. Maamaks
D. Reklaamimaks
- Õige vastus 1 punkt
2. Milline järgnevaist ei ole tootmistegur?
A. Karjamaa
B. Arvuti
C. Aktsia
D. Töötaja
- Õige vastus 1 punkt
3. Otsusta, milline väide osaühingu kohta on õige, milline vale?   Õige vastus 1 a 0,5 punkti
- A. Iga osaniku minimaalne osa suurus asutamisel on 1 sent.   Õ
B. Kohustuslik algkapitali suurus on 2500 eurot.   V
C. Osaühing on kõige levinum ettevõtluvorm Eestis.   Õ
D. Osaühingu asutamisel elektrooniliselt e-äriregistri portaali kaudu tuleb tasuda riigilõiv. Õ
E. Osaühingus vastutab osanik ettevõtte kohustuste eest kogu oma varaga.   V
F. Igal osanikul saab olla ainult üks osa.   Õ
4. Statistikaameti andmetel oli Eestis 2023. a IV kvartalis tööhõive määr 69,1%. Mida see arv näitab?
A. 69,1% Eesti elanikkonnast oli hõivatud tööga.
B. 69,1% tööealisest elanikkonnast oli hõivatud tööga.
C. 69,1% aktiivsest rahvastikust oli hõivatud tööga
D. 69,1% töötajatest töötas töölepingutega.
- Õige vastus 2 punkti
5. Kuna spaa kulud on suurenenud leidis juhataja, et piletite müügihinda tuleks 15% tõsta. Turundusjuht oli aga veendunud, et tulud hoopis vähenevad, kui piletid kallinevad. Kuidas hindasid mõlemad juhid olukorda nõudluse hinnaelastsust silmas pidades?
A. Mõlemad pidasid nõudlust mitteelastseks, kuigi erinevatel põhjustel.
B. Mõlemad pidasid nõudlust elastseks, kuigi erinevatel põhjustel.
C. Juhataja pidas nõudlust elastseks ja turundusjuht mitteelastseks.
D. Juhataja pidas nõudlust mitteelastseks ja turundusjuht elastseks.
- Õige vastus 2 punkti
6. Ühe turumajandusliku suurriigi majanduskasv on viimasel paaril kvartalil oluliselt kiirenenud, töötus on langenud väga madalale, palgakasv hoogustunud ja inflatsioon hüppeliselt suurenenud. Mida peaks keskpang riigi majanduse stabiliseerimiseks ette võtma?
A. Langetama baasintressimäärasid
B. Tõstma baasintressimäärasid
C. Langetama kohustusliku reservi määra
D. Keskpangal ei ole sellises olukorras vajadust majanduse normaalsesse toimimisse sekkuda.
- Õige vastus 2 punkti
7. Monopsoni puhul on turul
A. üks müüja
B. üks ostja
C. üks müüja ja üks ostja
D. palju ostjaid ja müüjaid
- Õige vastus 1 punkt

8. Rainer hoiustas pangas kaheks aastaks 500 eurot. Mitu korda võib sellest hoiusest pankade laenutegevuse tulemusena maksimaalselt suurenda rahapakkumine majanduses, kui kommertsbankadele kehtestatud kohustusliku reservi määr on 2%?

- A. 100 korda
- B. 2 korda
- C. **50 korda**
- D. 500 korda

Õige vastus 2 punkti

9. Majanduspoliitiliste meetmetega püütakse vähendada esmajoones

- A. hooajalist töötust
- B. pikaajalist töötust
- C. **tsüklilist töötust**
- D. siirdetöötust

Õige vastus 2 punkti

Tabel 1. Ostukorvi kuuluvate toodete hinnad kahel erineval kuul.

Tooted ostukorvis	Kogus ostukorvis (tükki)	Ühikuhind detsembris 2023 (eurot tüki kohta)	Toodete kogusumma ostukorvis detsembris 2023. (eurot)	Ühikuhind jaanuaris 2024 (eurot tüki kohta)	Toodete kogusumma ostukorvis jaanuaris 2024 (eurot)
A	20	1,50	30,00	1,50	30,00
B	10	20,00	200,00	20,50	205,00
C	30	10,00	300,00	10,50	315,00
D	40	5,00	200,00	6,00	240,00
Ostukorvi maksumus kokku		-	730,00	-	790,00

10. Arvuta tabeli 1 alusel 2024. a jaanuari tarbijahinnaindeks, kui 2023. a detsembrikuu THI oli 100. Ümarda vastus täisarvuni.

Vastus: 108

Õige vastus 2 punkti

Tabel 2. SKT jooksevhindades arvutatuna tarbimismeetodil (mln eurot)

Kulutused	Summa	
Eratarbimiskulutused	3059,6	5058,6
Valitsemissektori lõpptarbimiskulutused	2325,2	2325,2
Kapitali kogumahutatus põhivarasse	5058,6	3059,6
Varude muutus	-476,5	-476,5
Kasumitaotluseta institutsioonide lõpptarbimiskulutused	-667,4	173,9
Netoeksport	-173,9	-667,4
Statistiline vahe	-292,8	-292,8
SKT kokku	9905,0	9905,0

(allikas: Statistikaamet)

11. Tabelis 2 on toodud 2023. a IV kvartali SKT jooksevhindades (miljonit eurot), arvutatuna tarbimismeetodil. Tabeli teises veerus on arvud kahjuks segamini läinud. Milline on eratarbimiskulutuste õige summa?

Vastus: 5058,6 (mln) eurot

Õige vastus 2 punkti

12. Milline küsimus alljärgnevatest kuulub mikroökonomika uurimisvaldkonda?

- A. Kuidas on SKT 10 aasta jooksul muutunud?
- B. Milline oli inflatsioon eelmisel kuul?
- C. Kuidas vähendada tööpuudust?
- D. **Millist palka ettevõtte oma töötajatele maksab?**

Õige vastus 1 punkt

13. OÜ Maagilised meistrid soetas 10 000 euro eest tõstuki, mille eest tasutakse järgmisel kuul. Kuidas kajastub majandustehing käesoleva kuu ettevõtte bilansis?

- A. **suurendab vara ja kohustusi**
- B. suurendab põhivara ja omakapitali
- C. suurendab vara ja vähendab osakapitali
- D. suurendab põhivara ja vähendab käibevara

Õige vastus 2 punkti

Tabel 3. Riigi rahvusvahelised maksed (mln eurot)

Makse liik	Ülekanded välismaale	Ülekanded välismaalt
Maksud kaupade eest	15000	14 000
Maksud teenuste eest	2 000	3 000
Tulude bilanss (välistöölise palgad jne)	2500	1 500
Kokku:	19 500	18 500

14. Arvuta tabeli 3 andmete alusel riigi jooksevkonto saldo!

Vastus: -1000 miljonit eurot

Õige vastus 1 punkt

15. Kristo ja Riho on vennad, kes meelsasti abistavad vanemaid. Kristol kulub muruniitmiseks 60 min ja autopesemiseks 40 min. Riho on veidi vanem ja ta saab samade töödega kiiremini hakkama - muruniitmiseks kulub tal 40 min ja auto pesemiseks 20 min.

Tabel 4.

	Kristo	Riho
Muru niitmine	60 min	40 min
Auto pesemine	40 min	20 min

Poisid jagavad tööd omavahel ära. Kasuta teadmisi alternatiivkukulust, absoluutse ja suhtelise eelise teooriast ning otsusta, kuidas oleks otstarbekas poistel töid jagada?

- A. Kristo peaks pesema autot ja Riho niitma muru.
- B. **Riho peaks pesema autot ja Kristo niitma muru.**
- C. Riho peaks tegema mõlemad tööd.
- D. Kristo peaks tegema mõlemad tööd.

Õige vastus 2 punkti

16. Kalevi piimašokolaad Piret maksab poes 5 eurot. Milline on šokolaaditahvli hind ilma käibemaksuta?

- A. **4,10 eurot**
- B. 3,90 eurot
- C. 4,17 eurot
- D. 4,00 eurot

Õige vastus 2 punkti

17. Ettevõttes on ühe konkreetse kauba tootmise piirtulu juba pikemat aega võrdne piirkuluga ning müügihind on madalam keskmisest kogukulust. Mida peaks ettevõtte selle kauba tootmises muutma?

- A. vaatamata kahjumile jätkama antud kauba tootmist
- B. suurendama antud kauba tootmist
- C. vähendama antud kauba tootmist
- D. **lõpetama antud kauba tootmise.**

Õige vastus 2 punkti

18. Milline lause rahvusliku julgeoleku kui avaliku hüvise kohta on tõene?
- A. Rahvuslik julgeolek on avalik hüvis, mille kulud suurenevad korrelatsioonis rahvaarvu kasvuga.
  - B. Rahvuslik julgeolek on avalik hüvis, kuna sellel on märkimisväärsed väliskulutused.
  - C. **Rahvuslik julgeolek on avalik hüvis, kuna selle tarbimisest saadav kasu ei kahane uute tarbijate lisandumise korral.** Õige vastus 2 punkti
  - D. Rahvuslik julgeolek kui avalik hüvis on valitsuse poliitiline instrument, mille kulud ei kajastu riigieelarves.
19. Kartulikasvataja Andres müüs kokkuostjale 100 kg kartulit kilohinnaga 40 senti. Kokkuostja müüs selle edasi kauplusele hinnaga 70 senti kilogrammi eest. Kauplus omakorda müüs kogu kartuli ostjatele hinnaga 90 senti kilogrammi eest. Millise summa võrra suurenes SKT?
- A. 40 senti
  - B. **90 eurot** Õige vastus 2 punkti
  - C. 40 eurot
  - D. 90 senti
20. Kahaneva piirkasulikkuse seadusele tuginedes saame väita, et
- A. kui piirkasulikkus väheneb, siis väheneb alati ka kogukasulikkus;
  - B. **mida rohkem me mingit kaupa tarbime, seda väiksemaks jääb iga järgneva tarbitava ühiku kasulikkus;** Õige vastus 2 punkti
  - C. pärast teatud koguse kauba tootmist hakkab tootlikkus järk-järgult vähenema;
  - D. tootjad peaksid oma kaupade pakkumise suurendamiseks kauba hinda alandama.
21. Mis on peamine erinevus täiusliku ja monopolistliku konkurentsi vahel?
- A. Ettevõtete arv turul
  - B. **Toodete eristumise aste** Õige vastus 1 punkt
  - C. Takistuste olemasolu turule sisenemisel
  - D. Valitsuse reguleerimise tase
22. Raha väärtus ei sõltu sellest,
- A. kas tehingu osalised seda aktsepteerivad;
  - B. **milline on rahatähe seadusega kehtestatud nimiväärtus;** Õige vastus 2 punkti
  - C. milline on kliendi jaoks ostetava kauba väärtus;
  - D. milline on teiste temaga seotud valuutade väärtus.
23. Milline väide ringmajandusele ülemineku mõju kohta kliimale on kõige täpsem?
- A. Ringmajandusele üleminek ei avalda kliimale mõju, sest ringmajanduses ei keskenduta kasvuhoonegaaside heidetele, vaid materjalide kasutamisele.
  - B. **Ringmajandusele ülemineku eesmärk on materjalide ja toodete korduv kasutamine, et majanduses tekkivate kasvuhoonegaaside heited väheneks massiivselt ja leevendaks kliimamuutusi.** Õige vastus 2 punkti
  - C. Ringmajanduses eelistatakse kohalike toorainete kasutamist tootmises, mis säästab palju transpordist tulenevaid süsinikuheiteid.
  - D. Ringmajanduses minnakse üle taastuvenergia kasutamisele, kus süsinikuheidete kogus ja selle sidumine on võrdsed ning seega kliimale mõju ei avalda.
24. Milline alljärgnevatest lausetest on tõene?
- A. Amortisatsiooni ehk kulumit arvutatakse ainult tootmisega tegelevates ettevõtetes.
  - B. Kulumit mõõdetakse regulaarselt valmistoodangu ja kaubavarude inventuuri käigus.
  - C. Väljaminekuid, mida tehakse masinate ja seadmete ostuks, kajastatakse ostuarve väljastamise kuupäevaga põhivara kulumina.
  - D. **Kulum on põhivara maksumuse järkjärguline kulusse kandmine vara kasuliku eluea jooksul.** Õige vastus 2 punkti
25. Väärtpaberi noteerimine on
- A. **väärtpaberi muutmise börsil kaubeldavaks;** Õige vastus 2 punkti
  - B. väärtpaberi registreerimine notari juures;
  - C. väärtpaberi registreerimine Eesti Väärtpaberikeskuses;
  - D. väärtpaberi vahetamine teise väärtpaberi vastu börsil.

26. Likviidsus on

- A. kasu, mida võlausaldaja saab raha laenamise eest;
- B. **omadus, mis iseloomustab vara rahaks muutmise kiirust;** Õige vastus 2 punkti
- C. omadus, millega kirjeldatakse väärtpaberi tulusust;
- D. ettevõtte pankrotieelne seisund.

27. Majandusteadlaste arvates nappus on suhteline mõiste. See tähendab:

- A. ressursse napib vaid vaestes riikides;
- B. ressursside nappus vähendab konkurentsi;
- C. **ressursside nappus oleneb nõudlusest;** Õige vastus 2 punkti
- D. turumajanduse kehtestamine tavaliselt likvideerib nappuse.

28. Kui valitsus tõstab alampalka, siis tõenäoliselt

- A. tööjõu nõudlus suureneb;
- B. tööjõu pakkumine väheneb;
- C. tööpuudus väheneb;
- D. **tööpuudus suureneb** Õige vastus 1 punkt